

Jutlus Otepääl P, 03.06.18 kell 11.00, 1. pühapäev *post Trinitatis*

Lektsioonid: Õp 30:7–9; Mt 6:24–27

Pihikõne: Agenda lühike pihivormel

Jutlus: 1Tm 6:6–12

Laulud: 284 (1–3); 263 (1–6, 7); 326 (1–3); 358 (1–3)

Ent jumalakartus on suur tuluallikas, kui inimesele piisab sellest, mis tal on. Ei ole me ju midagi toonud maailma, nii ei suuda me ka midagi maailmast ära viia. Kui meil on aga elatist ja ihukatet, siis olgu neist meile küll. Kes tahavad aga rikastuda, need langevad kiusatusse ja lõksu, paljudesse rumalaisse ja kahjulikesse himudesse, mis vajutavad inimesed sügavale hävingusse ja hukatusse. Jah, kõige kurja juur on rahaarmastus, sest raha ihaldades on mõnedki eksinud ära usust ja on ise endale valmistanud palju valu. Sina aga, Jumala inimene, põgene selle eest! Taotle õigust, jumalakartust, usku, armastust, kannatlikkust, tasadust! Võitle head usuvõitlust, hakka kinni gavavest elust, millele sa oled kutsutud, kui sa oled andnud hea tunnistuse paljude tunnistajate ees.

Tänane kirjakoht algab apostli väitega, et jumalakartus on suur tuluallikas, kui ollakse rahul sellega, mis kellelgi on. Kuid kas jumalakartus üldse saabki olla tuluallikas?

Jah, meie aja inimesele tundub selline küsimuseasetus ehk isegi arusaamatu: kuidas saab vagaduse pealt kasu lõigata? See on ju nii tulutu hoiak tänapäeva ühiskonnas! Kui soovitakse kasu saada, siis tuleks ikka tegeleda ettevõtlusega. Või vähemalt töötada sellisel alal, mis laseb enam-vähem jõukalt ära elada, nt arsti- või juristiamet.

Kuid antiikaeg, millest kõneleb siin apostel, oli hoopis teistsugune. Inimeste elus oli religioon – oma elu usaldamine mingite kõrgemate, üleinimlike jõudude hooleks – palju olulisem. Selle ala inimesed – preestrid, rändjutlustajad, prohvetid, kristluse puhul ka apostlid – olid lugupeetud või siis neid vähemalt kuulati ja anti neile ka elatist.

Sama lugu oli ju ka keskajal, millest teame rohkem. Kuulsin kord ühte mõtet, et keskajal ei kahelnud keegi Jumala olemasolus, sest inimestele ei tulnudki pähe küsida, kas Jumal on olemas. Sellist küsimust polnudki üldse keeles ja seega ka meeles olemas, sest keegi ei kahelnud selles.

Ehkki 18. sajand päästis Euroopas valla ateismi, oli ka veel 19. sajandil kirikuõpetaja amet au sees, nt Eestis. See oli küll sakste kirik, kuid usk Jumalasse oli inimeste eluvajadus ja kirikuõpetaja, kes seda õpetas ja õhutas, oli austusväärne isik: ta sai oma elutööks pidada jumalakartlik olemist. Võib ka öelda, et kirikuõpetaja sai palka piiblitlugemise ja palvetamise eest.

Pärast n-ö vana maailma kokkuvarisemist I ms järel aga sai jumalakartus tasapisi teistsuguse tähenduse: sellest sai konservatiivse, lühinägeliku, isegi rumala maailmapildi sümbol. Nii on see ka tänapäeval. Meie aja arvamusiidrid kipuvad usku teispoolestesse asjadesse mitte tõsiselt võtma. Kui hiljuti sattus löögi alla tähetark Igor Mang, siis lugesin sotsiaalmeediast järgmist mõttevahetust. Keegi nimetas Mangi juttu udujutuks ja soovitas parem tegeleda sellega, mida õpetab kirik. Siis aga üks meie arvamusiidreist ütles midagi sellist: mille poolest on kristlaste udujutt parem kui Mangi udujutt? Seega, kui Jumalast aukartuses kõnelemine on udujutt, siis millist tulu võib jumalakartikul sellest tänapäeval tõusta?

Meie kirjakoht annab aga apostel tulule hoopis laiema tähenduse. Tulu pole mitte ainult materiaalne, vaid ka vaimne rikkus. Ja vaimne rikkus peab olema järjekorras esimene.

Mis on see vaimne rikkus? Apostel loetleb: see on õigus, jumalakartus, usk, armastus, kannatlikkus, tasadus. Kas tuleb tuttav ette? Kindlasti! Need on need vourused, mida UT nimetab Püha Vaimu viljadeks. Gl 5:22j: „Aga vaimu vili on armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus.“

Psühholoogiliselt väljendudes on Püha Vaimu viljad vajalikud inimese terviklikuks olemiseks. Selleks, et tema vaim, hing ja ihu oleksid terved. Võib siis ka öelda, et apostli arvates seisneb jumalakartuse tulu meie tervises, tervises kui meie vaimses, hingelises ja ihulises tasakaalus.

Kaasaegne inimene ärgu mõistku seda tervist mitte ainult ihuliku tervisena. Pigem võiks seda kaasaja inimesele nimetada paremini arusaadava sõnaga südamerahu. Sellest on meie kiires ja

närvilises ühiskonnaelus hakkamasaamiseks palju kasu.

Kuid südamerahu mõjutab kindlasti ka ihulikku tervist. Küllap on inimene, kelle vaim ja hing on hoitud, tervem ka ihulikult. Või siis kompenseerib tema ihulikku nõrkust vaimu ja hinge tugevus.

Apostel taunib meie kirjakohas sellise südamerahu vastandina rikkust. Jällegi ei tule kaasaja inimesel siin mõista seda apostli mõtet mitte ainult viitena selle maailma rikastele. Sest kui palju neid meie demokraatlikus ühiskonnas ikka on! Enamik inimesi nt Eestis ju pole pigem rikkad, vaid saavad oma eluga kuidagi hakkama.

Pigem mõtleb apostel siin rikkuse taotlemise all materiaalse tulu eelistamist vaimsele tulule ehk südamerahule. Nii rikkad kui ka vaesed ja kesmiselt hakkamasaavad inimesed ärgu võtku oma elu eesmärgiks jõukuse saavutamist, vaid südamerahu saavutamist! See on ülim tulu, mis inimese elus võib olla.

Ja kui inimene on jumalakartlik ehk väga ilma materiaalsete huvideta ning taotleb ainult südamerahu, siis on sellest vagadusest talle suur tulu. Sest siis Jumal õnnistab inimest Jeesuse Kristuse nimel tõepoolest südamerahuga. Jh 14:27 ütleb Jeesus oma jüngritele: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile. Mina ei anna teile nõnda, nagu maailm annab. Teie süda ärgu ehmugu ega mingi araks!“

Tõepoolest, Jumal ei anna vagale inimesele mitte nii nagu maailm, vaid võrreldamatult rohkem. Apostel ütleb: „Kui meil on aga elatist ja ihukatet, siis olgu neist meile küll.“ Jumalakartlik inimene peab esmalt leppima sellega, mis tal on. Ja alles siis avab Jumal tema silmad väärtustele, mis on palju suuremad, kui inimene oma igapäevaste materiaalsete murede keskel arvata oskas. Inimene saab järsku aru sellest, kes ta on, kust ta tuleb ja kuhu ta läheb, milleks ta elab.

Vaga mees Iiob ütleb pärast katsumusi Ii 1:21: „Alasti olen ma emahust tulnud ja alasti pöördun ma tagasi. Issand on andnud ja Issand on võtnud; Issanda nimi olgu kiidetud!“ Jumal näeb Iiobi jumalakartuse tõsidust ja suurust ning näitab talle imelisi saladusi, millest Iiobil seni aimugi polnud. Iiob ütleb Ii 42:5: „Ma olin ainult kõrvaga kuulnud kuuldusi sinust, aga nüüd on mu silm sind näinud.“

Kuid Jumal ei piirdu ainult Püha Vaimu viljadega, mis on kingituseks jumalakartlikule, materiaalistest väärtustest kaugemale vaatavale inimesele. Jumal ka õnnistab selliseid inimesi materiaalistest väärtustega. Iiobi raamatu viimastest peatükist loeme (Ii 42:10): „Ja Issand pööras Iiobi saatuse, kui too palvetas oma sõprade eest; ja Issand andis Iiobile kahekordselt kõike, mis tal oli olnud.“ Näeme, et esmalt tegi Iiob ühe väga teo: palvetas oma süüdistajate eest. Sellega ta kasutas oma jumalakartust ligimese heaks. Ja Jumal andis talle tasu: kahekordselt kõike materiaalist, mis ta oli kaotanud.

Meie kirjakoht lõpeb tuntud üleskutsega, mida võib kasutada kõigi nende puhul, kes asuvad usuteele: „Võitle head usuvõitlust, hakka kinni igavesest elust, millele sa oled kutsutud, kui sa oled andnud hea tunnistuse paljude tunnistajate ees.“ Ütlesin seda eelmisel pühapäeval Nõo koguduse leerilapsi usuteele saates ja seda öeldi ka eile Valgas sealse õpetaja Margus Suvi ametiseseadmisel. Mis annab jõu usuvõitlusele? Mis annab jõu olla jumalakartmatust ühiskonnas olla jumalakartlik? Mis annab jõu eelistada edukusele ja materiaalselt heale toimetulekule lihtsat elu, milles piisab elatisest ja ihukattest?

Seda annab seesama Püha Vaimu viljadest koosnev südamerahu, mille Jumal kingib igaühele, kes teda armastab.

Apostel mainib ka head tunnistust, mida antakse paljude ees. See, kelle ees usuteele mineja tunnistuse annab, on Kristuse kogudus. N-ö psühholoogiliselt aitab inimest usuteel eelnimetatud südamerahu, väliselt aga toetab jumalakartlikku kogudus. Küllap poleks algkogudus tagakiusamistes suutnud kindlaks jääda, kui poleks olnud üksteise tuge.

Seepärast taotlegem Jumalalt südamerahu ja jäägem koguduse osadusse! Mitte keegi meist, ka mitte vaimulikud pole Jumala riigi tööd tegema tulnud raha pärast. Kuid Jumalal on meile pakkuda palju enam kui me oskame arvata. Apostli sõnadega Ef 3:20j: „Aga Jumalale, kes meis tegutseva väega võib korda saata palju rohkem, kui oskame paluda või isegi mõelda, temale olgu kirkus koguduses ja Kristuses Jeesuses igavesest ajast igavesti kõigi sugupõlvedeni! Aamen.“